

AMERIŠKI SLOVENSKEC

PRVI SLOVENSKEC V AMERIKI.

GESLO: ZA VERO IN NAROD — ZA PRAVICO IN RESNICO — OD BOJA DO ZMAGE!

GLASILO S. K. DELAVSTVA — DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU — IN S. P. DR. SV. MOHORJA V CHICAGO.

STEV. (No.) 162.

CHICAGO, ILL., SREDA, 15. OKTOBRA — WEDNESDAY, OCTOBER, 15, 1924.

LETNIK XXXIII.

Španija pred novo dobo.

VELIKE SPREMEMBE V ŠPANSKI POLITIKI NA VIDIKU. — NAJTEŽJI PROBLEM JE MOROŠKO VPRAŠANJE, KI ZAHTEVA TAKOJŠNO REŠITEV.

Madrid. — Razmere v Španiji zahtevajo novih reform, zlasti njene kolonije v Afriki. Ne samo, domače politične razmere, ampak pred vsem kolonijske politične razmere je treba reformirati, ako Španija hoče, da bo v bodoče imela mir.

Revolucionistični duh, ki je vstajal po Španiji lansko leto zopet vstaja v španskih dušah in jih vede v vedno večje nezadovoljstvo. General Primo Rivera, ki je s svojo železno militaristično roko strahoval uporne elemente, je letos že mislil, da je dokončal s svojim programom. Toda počilo je v kolonijah in moročani so odpovedali pokorščino in začeli vojsko proti Primoriverovi strahovladni.

Sedaj uvideva španski diktator Primo Rivera, da z vojaško komando ne bo ukrotil revolucionarnega duha, ki se z vedno odpornejšo silo pojavlja v duši španskega ljudstva in v veliko večji meri še v duši njenega kolonijskega prebivalstva. Moročani hočejo svobodnih garancij sicer ne bo miru, ako tudi se španskemu diktatorju posreči s kanoni in puškami začasno prisiliti njihov odpor h tlu. Njihov odpor se bo pojavil z vedno hujšo silo, dokler ne bo zmagala in končno zatrla zahteva po svobodi in neodvisnosti.

Zato pravi Primo Rivera, da je pripravljen izročiti vladno roko politični vladi, kakor hitro se mu posreči sestaviti vlado, ki bo v stanu rešiti zadovoljno kolonijsko vprašanje in drugič, sestaviti novo politično stranko zdravih in čistih konstruktivnih idealov, ki ne bo koruptivna, ampak bo imela pošteno voljo delati za ljudski splošni blagor.

Primo Riveri se je kot discipliniranemu vojaku posrečilo obdržati armado v strogi disciplini lojalni vladi. S tem je bil v stanu držati v pokorščini vse revolucionarne elemente in je temu logično nekoliko stabiliziral gospodarstvo države.

Vendar zunanji poznavatelji španskega naroda pa dvomijo, da bi Primoriverovi nameri uspeli na celi črti. Ti vidijo današnjo Španijo pred novo dobo. Pravijo, da diktatorjeva vlada sedi na kipečem kotlu, ki ga zna razgnati vsak čas in državo zagnati v pravi revolucionarni kaos, kjer se bodo državni nazori prečistili in Španija se bo znala v popolnoma novi dobi.

Los Angeles, Cal. — Edgar Lucien Larkin, ki je spisal veliko podučljivih knjig in se je bavil z astronomijo, je v starosti 77 let umrl kot revež brez centa.

Dunaj. — Od tukaj poročajo, da vlada protestira proti aneksiji južne Tirolske po Italiji, kot neopravičeno. Mussolini je ogorčen nad tem protestom in zahteval, da avstrijska vlada svojo izjavo prekliče.

IZ KITAJSKEGA BOJIŠČA.

Sanghaj se je podal pekingskim četam. — Ameriški in evropejski mornarji so se izkrcali. — Poročila o strašnem klanju.

Sanghaj. — Mesto Sanghaj se je podalo pekingskim četam. Gen Lu Yung Hsiang in Ho Feng Lin, branitelja Sanghaja proti Kiangsu in pekingski vladi sta ob peti uri jutraj dne 13. t. m. odpotovala na Japonsko. Cela črta braniteljev je strta in zmagovalci so ukorakali v mesto.

Med domačini je zavladalo veliko presenečenje in nered, tako da so bili primorani ameriški, kakor tudi mornarji drugih evropskih držav se izkrcati, da vzdrže red. Mobilizirali so se tudi prostovoljno tujezemci, v njih nasebilih.

Očividec boja v poslednjih dneh, ko so zadnje Chihli čete bile pregnane iz Shanhaikwana, pripoveduje o strašnem klanju. Chihli čete so imele tri strelne jarko skopane. Prva dva sta bila široka, globoka in prazna, v tretjem so se pa nahajali vojaki s puškami in strojnimi. Ko so mukdenske čete z vsro furjo v sklenjenih vrstah napadle prvi jarek misleč, da se v njemu nahaja sovražnik, niso mogle naprej in ne nazaj, tako jih je sovražnik postreljal toliko, da so napolnili prvi jarek s mrtvimi, ranjenimi in živimi vojaki, tako, da so ostale čete prekoračile jarek preko trupel nesrečnežev. Prišedši do drugega jarka se je tragedija ponovila, zgodilo se je isto kakor v prvem.

Misijonarji poročajo, da mukdenske čete ne plenijo in če pa kaj vzamejo, se lastni škoda povrne.

Iz Pekinga poročajo, da so vprizorili napad na vlak, v katerem se je vozil gen. Wu-Fei-Fu, poveljnik pekingskih čet, ko je bil na potu proti mandžurski fronti. Blizu Tientsin so postavili ovire na tir, katere so pa še pravočasno odstranili in preprečili nesrečo.

Usoda bolniške strežnice.

St. Louis. — Miss Irene Hammond, stara 35 let, strežnica in tajnica v službi dr. Nevilla že nad dvajset let, si je končala življenje s tem, da si je pognojila kroglo v srce.

Poleg trupla so našli listek, v katerem pravi, da sta si bila s zdravnikom intimna prijatelja skozi 20 let, sedaj jo je pa zdravnik zavrgel, kar jo je gnalo v smrt.

Zdravnik je poročen in se je za časa samomora strežnice nahajal s svojo ženo na obisku pri svojih dveh sinovih.

Naprej za katoliško časopisje!

Atene, Grčija. — Francoska vlada je poslala gen. Guillaumata v Grčijo na prošnjo grške vlade, da reorganizira grško armado.

RAZNE VESTI.

Benton Harbor. — Tukaj so prohibicijski uradniki spustili v morje prvih deset čolnov za lov na "bootleggerje." Čolni so 75 čevljev dolgi in stane vsak od teh \$35.000.

Indianapolis. — Prijatelj John McNamara, bivšega unijskega poslovođa Local šte. 22, ne morejo nabrati svote \$20.000, kar bi se potrebovalo za varščino, da bi se ga izpustilo iz ječe, kjer se nahaja ker je obdolžen da je v zvezi s pisanjem grozila pisma, kateremu je sledila eksplozija, ki je razdejala poslopje Elks kluba.

Chicago, Ill. — Mrs. Anna Stern, lastnica stanovalske hiše na 1116 N. La Salle ceste, ki je stara 50 let, je sama obdržala nekega roparja, ki je prišel v hišo v roparskem namenu ter ga toliko časa držala, da je prišla policija. — Policist Edward Felsner, je na policijski postaji se mrtev zgrudil na tla. Vzrok srčna napaka. Star je bil 56 let in je živel na 4042 Marmora ave., zapuščena žena.

V Cook okraju je bilo od januarja t. l. do sedaj že 530 žrtev, vsled avtomobilskih nezgod.

London. — Velika ponudba nagrade. Lady Mountbatten je pri neki priliki izgubila svoje dragulje, zakar je razpisala \$8.750 nagrade tistemu, ki jih najde.

Beverly, Mass. — Mrs. Marion Risteen in George W. Plummer Jr., sta bila aretirana na podlagi obtožbe, da sta ona dva umorila in odnesla v bližini gozd truplo soproga morilke, Mr. Risteen. Mr. Plummer je vdovec.

Washington. — Neki politični opazovalec prerokuje, da bo Coolidgeov nasprotnik senator Smith W. Brookhart gotovo zopet izvoljen senatorjem države Iowa.

Pariz. — Slavni francoski pisatelj Anatole France, je v ponedeljek dne 13. t. m. umrl. Pokopan bo z isto častjo, kakor je bil njegov prednik, Victor Hugo.

Flint, Mich. — Lee J. Fitch iz Grand Blank in William Okeat iz Buffalo, N. Y. sta na križišču blizu Ypsilanti zavozila z avtom v osebni vlak; bila sta na mestu mrtva, avto je bil dobesedno razdejan.

New Britain, Conn. — Vlomilci so bili na delu v trgovini Davidson in Leventhal. Pri delu jih pa zasači policist James Skelley, katerega pa eden od vlomilcev na mestu ustrelil.

Dover, N. J. — Miss Edith Burchell je odšla od doma 22. sept. z namenom, da gre v kakšen samotni kraj, da si pomiri živce. Od tega časa ni bilo slišati nič o njej, do sedaj, ko so našli njeno truplo v nekem hotelu. Poleg trupla je bil tudi listek, na katerem je zapisala: "Z Bogom, jaz grem v boljši dom."

London. — Ameriški parnik Minnequa je pričel pet milj od Beachyheada goreti. Ogenj so dobili pod kontrolo, ko je napravil dve precejšnje škodo parniku. O človeških žrtvah poročilo ne pove.

MOSULSKA KRIZA.

Angleška vlada ni zadovoljna z mejno črto, katero je določila Liga narodov.

Carigrad. — Turška vlada v Angori je sklicala posebno zborovanje kabineta vsled napetosti krize radi meje v Mosul.

Angleška grozi z napadom, nakar se Turki pripravljajo in pošiljajo čete proti meji. Mustapha Kemal Pasha je hitel v Angoro, kjer se udeležuje zborovanja kabineta, kateri je neprenehoma na delu. Vojaska oblast je vzela v svoje roke pošteno in brzojavno službo med Angoro in mejno črto. Turške pozicije v gorovju nad Mosulom ojačujejo, podvzeli so pa tudi še druge vojaške varstvene naprave.

Angleško vojno poveljstvo je poslalo turškemu poveljniku pismo, o kateremu sedaj turški kabinet razpravlja. Turške čete so dobile povelje naj držijo črto za vsako ceno. Angleški letalci venomer krožijo nad mejno črto.

Neko turško uradno poročilo se glasi, da angleška vlada ne sprejme po Ligi določene mejne črte in da zahtevajo, da naj Turčija izprazni tisti del, kar pa po zahtevu Turčije, spada po vsej pravili le Turčiji. Turška vlada se zadovoljuje s tem kar je določila Liga, ako pa začne Anglija s sovražnostmi, potem pa seveda bo tudi od strani Turčije sprejeta kot taka.

Turčija je zadevo dala v pretres Ligi.

Roparji napadli vlak — plen \$30.000.

Johnstown, Pa. — Državna policija katerim pomagajo številne okrajne in mestne oblasti zapadne Pennsylvanije, so neumorno na delu, da bi izsledili bandite, ki so v soboto večer vprizorili napad na osebni vlak v Raxis, od koder so odnesli \$30.000.

Ko se je vlak vstavil na postaji v Raxis, sta stopila dva bandita k strojevodju in ga prisilila, da je zapeljal vlak nekoliko dalje kjer se nahaja mali gozd. Nato sta pa takoj z revolverji šla nad v vlaku se nahajajočo bančno uradnika od First National banke Gormana in Davisa, katerega sta se pa roparjema zoperstavila, nakar sta bandita ustrelila Gormana do smrti in Davisa pa težko ranila.

Takoj nato pa zagrabita ročni kovčeg bančnih uradnikov in izgineta v temo, kjer so ju čakali tovariši z avtom. V kovčegu je bilo \$30.000.

Valeški princ v Chicago.

Chicago, Ill. — Vse je bilo na nogah, posebno pa nežni spol, da so ujeli vsaj en pogled na princa, kateri je prišel v Chicago, kjer je bil z velikim pompom sprejet. Druge nesreče ni bilo, kakor ena ženska se je onesvestila in par otrok je bilo med gnečo ranjenih. Nekateri so zahtevali, da bi princ kaj množiči govoril, kateri želijo se je pa spretno izognil. Čemu pa tudi bi se trudil z govorom, saj itak dobi svoj "job" ko umrje njegov oče. Ali pozabiti se ne sme, da človek obrača — Bog pa obrne.

Iz Jugoslavije.

ODNOŠAJI Z BOLGARSKO. — RAZGOVORI O SPORAZUMU SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV. — KAČAKI VEDNO PREDRZNEJŠI. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Odnošaji z Bolgarsko.

Sofijski list "Slovo" organ Cankove vade, prinaša razgovor svojega dopisnika z našim zunanjim ministrom g. dr. Marinkovičem. Največ je bilo govora o odnošajih med našo državo in Bolgarsko. Marinkovič je izjavil, da so odnošaji popolnoma pravilni, vendar pa želi, da bi bili boljši, kar je odvisno od Bolgarije. Za zboljšanje ni nobenih ovir razen v psihološkem razpoloženju. Ti odnošaji pa ne bodo dobri, če se bo dopuščalo organiziranje razbojniških čet na ozemlje ene države z namenom vdreti v drugo državo. O razpoloženju v Jugoslaviji pod novo vlado je Marinkovič izjavil: Jaz mislim, da ne bomo imeli kmalo volitev. To je treba izvesti še le takrat, kadar bodo postavljena jasna temeljna vprašanja, o katerih je treba ljudstvo pri volitvah vprašati za njegovo mnenje, in kadar se jasno očrta razlika med politiko sedanje vlade in politiko, ki jo pozdravlja sedanja opozicija. Ta trenutek še ni nastopil. Dolžnost nove vlade je, da vstvarja demokratične naprave in da si pridobi zaupanje za stvarno politiko pri vseh, ki pošteno mislijo.

Razgovori o sporazumu.

Ob priliki zadnjega bivanja dr. Mačka in Predavca v Belgradu so se začeli razgovori o difinitivnem sporazumu med Srbi, Hrvati in Slovenci. Po izjavi predstavnikov HRSS. so načelniki vladnih strank izrazili mnenje, da je položaj zrel za formalno pogajanje za končni sporazum. Po informacijah so se med načelniki vladnih strank in predstavniki HRSS. vršili samo neobvezni razgovori o temeljnih vprašanjih končnega sporazuma. Ob tej priliki sta predstavnik HRSS. naglašala svoje stališče, da se more o difinitivnem sporazumu pogajati samo s formalno večino srbskega naroda, ki pa sedaj ne le da ni za sporazum, marveč je proti vsakemu sporazumu. Zato je bilo od obeh strani sprejeto stališče, da se zaenkrat vrše samo razgovori, ki se bodo nadaljevali in na katerih se bo napravil načrt za enoten nastop pri volitvah.

Kačaki ujeli okrajnega glavarja.

V južni Srbiji se opaža vedno večje gibanje kačakov in roparjev. Pred kratkem so v okolici Djakovice ujeli tamšnjega okrajnega glavarja, pisarja in dva orožnika. V Obiličevem so navalili na železniško postajo in napravili mnogo škode. Državni podtajnik v ministrstvu za notranje posle Cemovič je radi tega odpotoval v južno Srbijo, da na licu mesta prouči, kaj je treba proti kačakom podvzeti in kaj storiti, da se meje proti Bolgariji in Albaniji zavarujejo.

Letalska nezgoda.

Iz Zagreba sta bila dva ae-

roplana namenjena v Karlovec, zgodila se je pa nesreča, ko je eden od letalcev padel četrto ure po poletu v koruzo, kjer je popolnoma zgorel. Pilot nadporočnik Pajević in opazovalec podporočnik Lukanič, sta k sreči odnesla samo par brazgotin.

Roparski umor.

Na cesti pri Splitu so našli truplo 70-letnega M. Bejiča iz Neorici. Starček je bil umorjen in oropan.

Smrtna kosa.

Umrli je dne 18. sept. v Novem mestu posestnik in trgovec g. Mihael Mramor, star 60 let.

Rockefellerjeva ustanova v Jugoslaviji.

V Belgrad je došel zastopnik Rockefellerjeve ustanove za centralno Evropo g. dr. Bela Johan, zdravnik v Budapešti, da si ogleda vse sanitarne naprave v naši prestolici. V Dalmaciji proučuje ustanove našega ministristva za pobijanje malarije.

Proslava čeških mučenikov.

Dne 18. sept. se je vršila v Kragujevcu velika slavnost, na kateri so odkrili spomenik češkemu vojakom, ki so jih l. 1918. usmrtili Avstrijci radi pobune.

Potres.

Dne 15. sept. so v Boštajnu občutili močan potresni sunek. Zanimivo je to, da je pet minut poprej, ko je bilo ves dan mirno, naenkrat zapihal močan piš, ki je stresal vsa okna in vrata. Mali piščanci so začeli že poprej čivkati bolj kakor navadno. Par minut po potresu je tudi vihar popolnoma prenehal.

Lovska sreča.

Dne 14. sept. je ustrelil trgovec Alojzij Troha na Bab (Dalje na 4. strani.)

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljke so dostavljene prejemniku na dom ali na zahtevano pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včasih sledeče:

Skupno s poštino:	
500 — Din	\$ 2.85
1.000 — Din	\$ 5.35
2.500 — Din	\$ 13.35
5.000 — Din	\$ 38.25
10.000 — Din	\$ 76.00
100 — Lir	\$ 5.10
200 — Lir	\$ 9.35
500 — Lir	\$ 23.25
1.000 — Lir	\$ 46.25

Pri pošiljках nad 10.000 Din. i nad 2.000 Lir poseben popust.

Kar se cena denarja čestokrat menja, dostikrat dočela nepričakovana, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljke na katejo po cenah onega dne, ko so prejete.

POŠILJKE POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SRBijo PO POSTI KAKOR TUDI BEZ POSTI.

Vse pošiljke naplavite na — SLOVENSKE BANKE — ZAKRAJSKI & GRŠARIK 70-9th AVE, NEW YORK, CTY

AMERIKANSKI SLOVENE
Prvi in najstarejši slovenski katoliški.
Ameriški Amerikanski Slovenec ustanovljen leta 1891. Edinost leta 1914.
The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America.
Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914.
Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek. — Issued every Tuesday, Wednesday, Thursday and Friday.
— PUBLISHED BY: —
Edinost Publishing Company
1849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 0098.

Cene oglasov na zahtevo. Advertising rates on application.

MARČNINA:	Za Zedinjene države za celo leto	\$4.00
	Za Zedinjene države za pol leta	\$2.00
	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$4.75
	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$4.00
	For United States per half year	\$2.00
	For Chicago, Canada and Europe per year	\$4.75
	For Chicago, Canada and Europe per half year	\$2.50

"Entered as second class matter June 27, 1924, at the post office at Chicago, Illinois under the Act of March 3, 1879."

Papeštvo velesila svetovnega miru.

(Konec).

Mannheimska "Volksstimme" piše 31. VII. 1914. o ljudstvu, ki je pripravljeno, da brani z zadnjo kapljo krvi proti sovražniku neodvisnost in veličino Nemčije. Prvo odliko pa si je pripelala na svoje grešne prsi "Muenchner Post" z dne 6. avgusta 1914: "Deutschland ueber alles! To hoče tudi socialna demokracija..."

In ko se je 4. avgusta 1914. sestal nemški državni zbor in ko je vse pričakovalo od strani soc. demokratskih zastopnikov odpora, so ob veselem vzhvičenju nemških jun-kerjev "rdeči" poslanci glasovali za vojne kredite ter tako omogočili svetovni pokolj. In ni jih bilo sram storiti isto tu- di 2. decembra 1914. Liebknechta, ki ni glasoval, so izlo-čili. Iskrenost in kredit soc. demokracije je bankrotiral. Da- nes pa prirejajo protivojne dneve, ko nikdo na vojno ne misli in ko so jih drugi prisilili k temu mišljenju. Pred de- setletjem so dejstva vpila k dejanjem, danes pa so tudi go- vori in ponesrečeni sprevodi odveč.

Edino iz Rima je prišlo oznanilo miru in sprave in brat- stva. Ne bomo se zaustavljali ob okrožnici "Ad beatissimi Apostolorum Principis" z dne 1. novembra 1914., ki kon- čuje s prošnjo: "Daj nam miru, Gospod, v naših dneh. Pri- prošnja pa nam bodi Ona, ki je rodila kralja miru." Bi- lo bi odveč poudariti, da je grozila Benediktu XV. ita- lijska maščevalnost, ko je ob obletnici vojske kriknilo njegovo očetovsko srce: "Naj bi že prenehalo to klanje, ki že leto dni onečaščuje Evropo. Bratska kri je, ki se preli- va po suhem in po morju. Naj se ne reče, da ni mogoče pora- vnanati strašnega razprtja brez orožja," da bi nagnilo vladar- je in narode k mislim miru. Kdo si je še drznil dvigniti be- sede miru, ko so tisoči in tisoči padajočih preklinjali voj- sko?

In še so generali gnali v klavnice, ko je Benedikt XV. izdal 1. avgusta 1917. mirovno noto poveljarjem bojujo- čih se držav, ki vsebuje popolnoma konkretne in praktične predloge za mir. Najvažnejše točke so:

1. Materialno silo orožja naj nadomesti pravna moč pravice. Določiti naj se sankcija proti državi, ki ne bi hote- la v mednarodnih vprašanjih podvreči se razsodišču ali ne sprejeti njegovih razsodb.

2. Glede poravnave škode in vojnih stroškov ni druge rešitve, kakor popoln in vzajemni odpu- st.

3. Vrnitev zasedenih ozemelj.
Vodilne misli te note so identične z Wilsonovimi; zahteva miru brez aneksij in kontribucij je skupna z zahte- vami boljševikov leta 1917-18. Podrobna vprašanja v ok- viru teh točk dajejo še danes misliti izbranemu cvetu ev- ropških državnikov v Ženevi. Iz globoke zahvalnosti so po- stavili Benediktu XV. velik spomenik v Carigradu — moha- medanci! Krščanska Evropa pa brusi nože, izvršuje škan- dale v pozabljenju na svojega največjega dobrotnika.

Iz zasede pa so pripravljali Italijani napad na suve- renost papeštva. V londonskem paktu aprila 1915. so od Anglije in Rusije izsilili točko, ki izključuje papežovo so- delovanje pri mirovni konferenci. Prostožidarstvo laške po- litike se je zbralo pred restavracijo odločujoče sile pape- štvu, v nemoči pred njegovo moralno velesilo. Drugič je pa- del na italijansko politiko madež hinavskega zločina.

Sedaj so sklenili v Ženevi zastopniki narodov neka- ke pakte o mirovni politiki. Ali kako je mogoče, da ni bilo v

ženevski zborovalnici zastopnika Pija XI., ki je že v svoji prvi encikliki od 23. decembra 1922. dokazal, da sledi pa- cifistični politiki svojega velikega prednika, ki je ob agra- vaciji položaja v Poruhrju naročil kardinalu Pompili, da se naj vrše po rimskih cerkvah javne molitve za pomirjenje narodov, ki je v konzistoriju 23. maja 1923: govoreč kar- dinalom naslovil na vladarje in narode apel k miru in slo- gi. 1. julija 1923. je po De Gasparriju ter apostolskemu nunciju v Berlinu ter Monakovem sporočil oficijelnim nem- škim krogom, da zavrača nemško sabotažo, pasivno rezis- stenco ter presilni nacionalizem. Na drugi strani pa je od- svetoval zasedbo Poruhrja, opozarjajoč na brezuspešnost tega početja! Čudno! Prodril je s svojim nazorom, da je tre- ba izvršiti moralno reformo narodov ter posameznikov in da mora v mednarodnem državnem redu zavladati pravi- ca. Narodi so po svojih zastopnikih v spokornosti spoznali svoje politične zmote; akceptirali so via facti papežev pro- gram, do danes pa ga še niso povabili h kakemu zasedanju, ki jih imajo medseboj. Mi pa vemo, da mora prej ali slej pasti zadnja ločilna stena; intrige laške diplomacije ne mo- rejo zrasti do neba; plehkoba svobododomelnega žurnali- zma se v svoji moralni pritlikavosti ne bo mogla ustavljati silnemu koraku velikana.

Sheboygan, Wis.

Poročevalci iz naše naselbi- ne Prosveti, in Sloveniji, bi pač dobro storili, če bi se prej prepričali o istinitosti stvari, o kateri poročajo.

Tako vidimo poročilo v Prosveti od dne 17. sept. ki ga je skoval neki J. P. poroče- valec v zadevi nesreče našega župnika z avtomobilom. "Po- ročevalec pravi, da je vzrok nesreče pogled župnika na o- kno palače naših šolskih se- ster, ali kot jih on naziva us- miljenih sester, v isti sapi pa že zopet trdi, da je bil župnik pijan vsled česar se mu je ta nesreča dogodila.

Ob koncu pravi poročeva- lec, da mesto bi se obsodilo župnika se pa obsoja pone- srečenega rojaka, da ga je kaznoval Bog zato, ker je član S. N. P. J. Osebam, ki je ta slučaj dobro poznal naj pa odgovori poročevalec na sledeča vprašanja:

Ali se ni takrat vrstilo tam nad sto avtomobilov in li v ta- ki gneči ni možno, da se pri- peti nesreča najbolj previd- nemu vozniku? Ali je dovolje- no se voziti po stranskemu tlaku-saidwalk — s kolesom? Ali ni naš policijski načelnik prepovedal vožnje dvema o- sebama na enim kolesu in iz- javil komur se v takem sluča- ju dogodi nesreča je odgo- voren sam za njo? Rojak pa je imel na sprednjem delu ko- lesa 8—9-letnega fantička, kar je povzročilo nezgodo. A- li ni bilo res tako Mr. J. P.? Mi, ki nam je celi slučaj do- dobra znan ne trdimo, da ga je Bog kaznoval zato, ker je član S. N. P. J., ampak vz- rok nesreče je rojakova ne- previdnost. Da je to istina nam jamči rojakova izjava in pripoznanje, da je sam kriv, kar je izjavil na licu mesta nesreče.

Da pa vam je ponesrečeni rojak naročil dati to pojasnilo v javnost mi dvomimo, v ko- likor mi poznamo tega roja- ka ima pač več pameti kot pa jo je v tem vašim skrpanim duhal, duhal. Kar je plavalo po zraku, zanj ni bila skriv- nost. Približal se je volkulji Sivki in ta ni rentočila. Lizal jo je in ona je nežno cvilila. Nato je pa njegov gobec za- del ob nekaj drugega, ki je slabotno dihala.

Ta dan Kazan ni šel na lov. Bohotno se je vlegel na soln- ce, z odprtim žrelom, v znak velikega zadovoljstva.

XXI. Barijeva vzgoja.

Drama na Sun Rocku je bi- la oropala Kazana in volkul- jo Sivko rodbinske sreče in nista pozabila žalostnega do- godka.

Pri najmanjšem šumu se je volkulja Sivka tresla in začel- la bati in bila je pripravlje- na naskočiti nevidnega so- vražnika in raztrgati vsako

poročilo. Vi se niti ne zaveda- te, koliko vi lahko škodujete temu rojaku z vašim brezmi- selnim gozvedanjem kakorš- nega pametni urednik lista bi pač ne dajal v javnost. Toliko za danes, če pa nam J. P. do- kaže nasprotno dobi za na- gradno čisto novo svilnato ru- dečo ovratnico.

Navzoči pri nesreči.

Joliet, Ill.

Kmalu zatem, ko sem Vam poročal v zadnjem po- ročilu, da je razpisana na- gradna \$25.00 za najdbo trupla utopljenega Joseph Korevca, so našli mrtvo trup- lo blizu mesta Ottawa, Ill. Vodja ga je vrgla na površje in ljudje so ga zapazili, ko je tako plaval na površju obr- njen z obrazom proti dnu. Ob- veščena je bila ottawska po- licija, ki je nato truplo poteg- nila na kopno. Truplo bodo gotovo prepeljali v Joliet, kjer bo najbrže pokopan.

V nedeljo so imeli v cer- kvi sv. Janeza člani tretjega reda sv. Frančiška veliko po- menljivo slavnost. Slavili so pomembno obletnico svojega obstanka. Bila je slavnostna procesija in člani, ki so v tret- jem redu že 15—20 let so do- bili za spomin posebne spo- minke. V tem redu je v naši naselbini tudi več naših roja- kov in rojakinj, kar je vse hvalevredno.

Politične akcije tukajš- nih politikarjev so dokaj ži- vahne. Zadnjo soboto je na- stopil v tem mestu kot govornik sam illinoiški guverner Len Small, ki kandidira za zo- petno izvolitev. Nastopil je tudi kongresman Yates in se- nator McKinley. Govorili so, kakor političarji govore na- vadno, da vsak obrača vodo na svoj mlin.

Vreme imamo zadnje dni zopet bolj gorko. Ako bo tako kaj dalj časa, bomo i- meli letos jako pripazno In- dian Summer.

Poročevalec.

meso, ki ni bilo Kazanovo ali mladičevo. Tudi Kazan ni bil nič manj nemiren in pozoren.

Niti trenutke ni nehal pa- ziti, toda mir je razprostril svoja krila čez močvirje v solnčni luči. V okolici Kaza- na in Sivke je bil samo tihi whiskey-jack, (Vrsta north- landske šoje z velikimi očmi.) nekaj drugih ptic, ljubke goz- dne miši in mali hermelini.

Kazan se je slednjič pomi- ril. Večkrat je šel v temo du- hat svojega sina.

Indijanci, ki se imenujejo Dog-Ribs (Pasja rebra) in ki prebivajo malo proti zapadu- bi ga gotovo imenovali Ba-ree (ali Bari), kar znači v njih jeziku obenem "brez brata in sestre" in pa "volčji pes", ker je bil v resnici oboje.

Bil je živahen in nežen mla- dič, ki ga je mati negovala z

Pittsburgh, Pa.

Ne morem si kaj, da ne bi spregovoril par besedi o "brihtnih" glavah pri Pro- sveti na Lawhdale. Ničesar jih bolj ne jezi kot to, ako jim kdo na njih zavijanja stvarno in dokazljivo odgo- ri. Zadnjič so se skupali nad Glasilo K. S. K. J. ker je po- vedalo in dokazalo, zakaj se ni mogoče niti nepristranski- jednoti združiti z N. S. P. J. ako hoče ostati nepristranska. Zagrozili so, da bodo teme- ljito dokazali nasprotno, kar pa doslej še niso. Toda ured- nik A. S. in Edinosti jim je pa še temeljiteje povedal narav- nost v obraz, da danes niso več časi, ko bi se dalo v vol- čji obleki slepiti ljudstvo. To jim je na eni strani sapo za- prlo, ker urednik jim je stvar- no dokazal, kaj je njih nam- en. Na drugi strani pa so se skupali na slovenske patre frančiškane itd. To je njih stara logika, kadar jih kdo do dobra obdela, da ne more- jo najti in dati stvarnega od- govora, tedaj začno na ne- sramen način napadati duhov- ne, pogrejejo kak star greh, kakega duhovnika pa mislijo, pa smo jih ugnali. Ta takti- ka je morda dobra za vaše prepirljive klepetulje, ni pa dostojna za časnika, ki se štejejo, da so možje.

Dalje nekateri dopisniki in dopisnice Prosvete večkrat naravnost dokažejo sami s svojo pisavo, da so veliki ne- otesanci in umazanci. Norče- vati se iz Boga, vere, cerkve, duhovnikov itd. ter o njih u- mazano pisati ne dokaže prav ničesar, kakor to, da so taki dopisniki naravnost poživ- njeni. Ne rečem, da sociali- zem nima izobraženih pri- stašev. Imel je znanstvenike mo- že, pa kljub vsej svoji uče- nosti doslej ni še noben doka- zal, da ni Boga. Kajti vedno več dokazov nudi vesoljni svet, da je Bog, kakor da ga ni. In če ga ti niso mogli, je dokaj nezmišljeno, ako misli- kak kranjski umazani primoj- dušovec, da ga bo ta doka- zal. Taki ljudje bi celo imeli velike težave dokazati, da i- majo kak odstotek prave pa- meti v svoji glavi. Kdorkoli čita njih bedastoče, sklepa, da se umazani dopisniki v Pro- sveti večkrat pošteno kregajo s svojo lastno pametjo. Jaz tem ljudem ne zamerim. Ti mislijo kako se postavijo, a- ko vidijo svojo budalost na- tiskano v kakih "rdečih caj- tengah," ter ako tam zabav- ljajo čez duhovnike. "Čakaj, jaz jim bom še pokazal — saj smo v "fraj kontrii"! Tako si domišljujejo taki dopisniki.

Toda nekdo drugi je, na katerega račun vse to gre. To je urednik, ki dopušča, da ta- ke umazanosti v svet prihaj-ajo. Listi, ki znajo samo ve- ro-Boga in duhovnika napada- ti so jako slabi delavski li- sti. S tem, da se taji Boga, norčuje z vere in duhovnikov se presneto slabo bori za zboljšanje delavskega vpra- šanja. To ne da delavcu trpi- nu niti enega samega centa priboljška pri njegovem de- lu. Pač pa ravno nasprotno. S protiversko gonjo ste spravili že marsikatero ob vero in s

vso skrbjo. Rastel je, kot vol- kovi, silno naglo in ne počasi kot pes.

Čez teden dni je že koba- cal do Kazana, se vlegel med njegove predne šape in tu mirno zaspal. Prvič, ko se je to zgodilo, je bil Kazan v ve- liki zadregi. Pol ure se ni pre- maknil in slednjič je prišla volkulja Sivka vsa srečna li- zat ubeglega mladiča.

Ko je bil star deset dni, se je začel igrati s kosom zajč- je kože. Neko lepo popoldne pa je spoznal solnčno luč. Skozi luknjo v drevesni škor- ji je pokukal solnčni žarek v brlog in zadel ob tla poleg Barija. Ta je začel začuden strmeti v zlati trak. Kmalu pa je skušal igrati se z njim, kot se je igral z zajčjo kožo. Ni razumel, zakaj ga ni mogel

tem ste mu podrli srečo in mir v srcu, v družini in v vse- m življenju sploh. Preje je bil delavec zadovoljen, potem je postal nezadovoljen in ne- srečen. Tak blagoslov prihaj- ja po Vaših naukih na delav- stvo.

Zato rojaki idimo na dela- te dni, ko se vrši kampanja za nove naročnike za katoli- šk list A. S. in Edinost. Kat- rojaki sram nas je lahko, a- ko ne bomo tekom tega časa storili toliko, da bi dosegli po- trebno število naročnikov, da bi dobili prihodnje leto več- ji list in zraven dnevnik. Vi vidite, kaj vse delajo slabi ča- sopisi, zato ne mirujmo, am- pak delajmo na vso moč, da tudi mi dobimo svoj lastni dnevnik čimprej.

Pozdrav!

J. Golobič.

Collinwood, Ohio.

Tukaj se je vršila od 5. do 7. oktobra štirideset-urna po- božnost v slovenski cerkvi Marije Vnebovzete. Vse tri večere so bile krasne pridig- ge. Najboljši govor pa so ime- li zadnji večer pred. g. Oman iz Newburga. S prepričeval- nimi besedami so dokazali marsikateremu, kako neum- mestno in neumno je slediti onim našim učenikom, ki ljudstvo zavajajo na napa- na pota, z raznim prigovar- janjem in slabim tiskom. To so ljudje v ovčjih oblekah, znatraj pa so zgrabljivi vol- kovi, je povdaril pridigar. Obenem so č. g. pridigar o- stro obsojali špiritizem. Tudi s tem slepilo se nekatere sle- pi, ki obenem še celo hodijo v cerkev in prejemaajo sv. za- kramente: nevedoč, da je to božji rop.

Po govoru so bile pete lita- nije in potem procesija s Najsvetejšim. Pri procesiji je naredila najlepši vtis na nav- zoče mladina. Dečki so bili oblečeni v minestrantske ob- leke, deklice pa v lepa bela oblachila, ki so trosile cvetje pred Najsvetejšim. Potem je bil blagoslov z Najsvetejšim in potem smo zapeli zahval- no pesem. Bilo je prijetno za vse navzoče. Škoda, da se ni- so te pobožnosti mnogoteri u- deležili, ki bodo morda, pred- no pride drugi čas take milo- sti že dali slovo temu svetu in bodo že sojeni od Njega, ki vlada nebo in zemljo.

Pozdrav vsem čitateljem Amer. Slovenca in Edinosti!

John Mesec.

Žrtev poklica.

Trije banditi so napadli nekega trgovca v trgovini na W. Cullerton cesti v Chica- go, Ill. Roparji so se nahajali po sotrjenem ropu že v avto, da bi se odpeljali proč, ko jim stopi nasproti policist Michael Murtaugh, ki je zad- nji trenotek zapazil kaj se je zgodilo ter zahteva, da se naj- podajo; v odgovor pa dobi dva strela iz revolverjev ban- ditov, katerih eden zadene po- licista v usta in drugi pa v pr- sa, da se mrtev zgrudi na tla. Roparji so pobegnili, odnesli so le \$80.00, kar je veljalo življenje pogumnega polici- sta, kateri zapuša ženo in tri otroke.

Kdor mnogo želi, je večji siromak, kakor tisti, ki malo ima.

Kadar hodijo otroci na se- menj imajo trgovci dober dan.

zagrabit: a od sedaj naprej je vedel, kaj je solnce in luč. Naslednje dni je hodil k od- prtini brloga in tu je videl isto luč. Bleščalo se mu je in mežikal je z očmi in boječe se je vlegel na prag velikega sveta, ki ga je imel pred se- boj. Volkulja sama se je vle- gla zunaj v solnce in pokli- cala mladiča. Tako se je Bari navadil na solnčno luč, ki jo je prisrčno vzljudil. Temni brog mu ni več ugajal.

James Oliver Curwood:

KAZAN, VOLČJI PES.

(Kanadski roman.)

Dva tedna po nesrečnem srečanju z jezevcem so se začeli dnevi daljšati in soln- čna toplota je postajala ved- no večja. Zadnji sneg je na- glo izginil. Povsod so se od- pirali popki in zvonceki so ka- zali iz orumenelega listja in trave svoje bele glavice in naznanjali, da je slednjič le prišla pomlad.

Prvi teden je volkulja Siv- ka šla nekolikokrat s Kaza- nom na lov. Ni jima bilo treba iti daleč. Močvirje je bilo pol- no male divjačine in vsak dan ali vsako noč sta imela sve- že meso.

Naslednji teden pa je vol-

kulja Sivka ostala doma. Ka- zan je ni silil. Nagon mu je rekel, da se nekaj novega pri- pravljaja. Šel je na lov, a se ni preveč oddaljil. Vrnil se je z belim zajcem.

Nekaj dni je preteklo in zgodilo se je, da je neko noč, ko se je Kazan vrnil s plenom domov, volkulja divje renta- čila. Kazan je ostal zunaj br- loga in držal zajca v žrelu. Strmel je v temo, kjer je le- žala volkulja. Slednjič se je vlegel pred vhod. Kmalu pa je ves razburjen vstal in od- šel.

Vrnil se je šele zjutraj. In kot nekda na Sun Rocku je

Socialna Razmotrivanja

KRŠČANSKI SOCIALIZEM IN SV. FRANČIŠEK ASIŠKI. (Dalje.)

Na moje ugovarjanje, da pomeni moderni kapitalizem čisto določen gospodarski sistem, ki se od drugih prejšnjih sistemov bistveno razlikuje, so mi sicer priznali, da se da govoriti o nekakem gospodarskem mehanizmu, kakor to imenuje Rathenau. Ali kljub temu in kljub mojemu sklicevanju na znano, Sombartovo delo (in Sombart, kolikor vem, ni socialist, še manj pa socialistični voditelj ali agitator) o modernem kapitalizmu, je v glavnem obveljala trditev, da je izraz kapitalizem samo fraza, ki dejansko ne pomeni nič več in nič manj kot izrastke bogastva.

Ta debata, ki sem jo tu samo v glavnih potezih opisal, je izredno jasno pokazala, kolika nevednost vlada celo v naših najbolj izobraženih krogih o stvarih, ki jih imamo neprestano na jeziku in o katerih neprestano govorimo. In vendar ni nobenega dvoma, da je predpogoj zato, ako hočemo zavzeti nasproti modernim socialnim problemom pravilno stališče, popolna jasnost glede modernega kapitalizma. Dokler nam ne bo popolnoma očito, kaj je z njim, ali ni to morda res samo beseda, s katero slepimo samo ter vzbujaemo brez potrebe slabo kri, toliko časa nam bodo razna moderna socialna vprašanja vedno le uganka, toliko časa ne bomo vedeli nanje drugega odgovora kot splošne, praktične brezpomembne fraze.

Kaj je torej moderni kapitalizem? Mislim, da se lahko pri odgovoru na to vprašanje kar mirno držim Sombarta in da mi ni treba šele iskati, kako bi v tem pogledu, nekaj novega povedal. Sombart našteva med glavnimi, bistvenimi znaki kapitalizma sledeče:

1. Moderni kapitalizem deli ljudi, ki žive v njegovem sistemu, v dve ločeni skupini. Na eni strani imamo razmeroma majhno število takozvanih kapitalistov, to je lastnikov produkcijskih sredstev, na drugi strani pa množico delovnega bolje delavskega ljudstva, ki nima ničesar razun svoje delovne moči. Kapitalisti odločajo kot lastniki neobhodno potrebnih produkcijskih sredstev več ali manj neomejeno, kaj, koliko in pod kakšnimi pogoji se bo proizvajalo, delavstvo pa, ki je primorano, če hoče preživljati sebe in svojo družino, vdinja-

ti jim svojo delovno silo, je v tem pogoju popolnoma brez vpliva in moči.

Ta delitev ljudi v dva tabora, ne pomeni sicer sama na sebi še nič novega. Enake ali vsaj podobne razmere vidimo tudi v stari rimski ali grški dobi, kjer imamo na eni strani kopo bogatih svobodnih državljanov, na drugi strani pa množico brezpravnih sužnjev. Toda razlika obstoji v tem, da sloni sedanji družabni red vsaj na zunaj, formalno na svobodi in enakopravnosti vseh ljudi, dočim niso imeli rimski sužnji nobenih človeških, kaj še političnih pravic. Takratni družabni red je temeljil na odkritem nasilju, danes pa spaja omenjeni dve skupini ljudi, kapitalistov in delavcev, v poseben celoto, gospodarski trg, na katerem se svobodno menjavajo, kupujejo in prodajajo poleg blaga tudi delovne sile.

Nadalje bistvene poteze modernega kapitalizma, kakor jih Sombart navaja, so:

2.) moderna menjalna in prometna organizacija,

3.) splošno in dosledno uveljavljeno stremenje po čim večjem dobičku ter zaradi tega

4.) kar najpopolnejši racionalizem ali smotrenost v vsem gospodarstvu.

Tudi v tem pogledu se moderni kapitalizem bistveno razlikuje od gospodarstva predkapitalistične dobe. Predvsem je obstojalo prej takozvano naravno gospodarstvo. Vsaka zasebna gospodarska enota si je po večini vse važnejše potreščine sama pridelovala, oziroma izdelovala. Za trg takrat niso proizvajali. Tudi obrt je bila navezana skoro izključno na naročnike, skratka vsa produkcija te dobe se je ravnala neposredno po potrebah.

Danes, v dobi kapitalizma, pa je ravno narobe. Danes se v vseh panogah gospodarskega življenja, ki so organizirane po kapitalističnih načelih, proizvaja vedno in skoro izključno le za trg. Ker ni zato potrebno, da bi posamezna podjetja izdelovala že popolnoma gotove in neposredno porabne izdelke, se je v zvezi s tem izvedla do skrajnosti delitev dela. Cela velika in največja podjetja ne proizvajajo danes nikakih dovršenih izdelkov, marveč se bavijo edino-le s predelavanjem surovin v polizdelke, ali pa z izpolnjevanjem takih od ene do druge stopnje celotnega produkcijskega procesa.

Ali je tvoj sosed že naročen na A. S. in Edinost? — Pridobi ga, da se naroči!

ROBERT E. CROWE

ZA DRŽAVNEGA PRAVDNIKA

Ljudstvu okraja Cook.

Vsak volilec slovenske narodnosti je vitalno zainteresiran v ponovno izvolitev državnega pravdnika Robert E. Crowe-a, ker on je neustrašen in njegovo pogumno zasledovanje zločinov, ki so se dogajali nad poštenimi državljanji, zlasti ženskami in otroci.

Robert E. Crowe.

Radi njegove sposobnosti in gospodarskega vodstva urada državnega pravdnika je on znižal izdatke, kar pomeni precej za lastnike domov in davkoplačevalcev.

Medtem, ko je preganjal verižnike, ki so se skrivali pred davki in skolektali več zakasnelih davkov, kot najsibo katerikoli drugi državni pravdnik v zgodovini okraja Cook, se je vedno upiral, da bi preganjal lastnike malih domov in revnih ljudi v slučajih, v katerih davki niso presegali petindvajset dolarjev.

DRŽAVNI PRAVDNIK CROWE

je sposoben in neustrašen preganjalec in zasledovalec, toda on je tudi človek usmiljenega srca, ki pazi, da vsakdo dobi "Square Deal."

V njegovem uradu sodelujejo tudi nekateri naši ljudje in nekaj vsake narodnosti, kateri pazijo, da ljudje vsake narodnosti so pošteno postreženi.

Od dveh drugih kandidatov za urad državnega pravdnika se je skušal nasprotovati državnemu pravdniku Robert E. Crowe-u da bi bil ponovno izvoljen. Da bi volilce prepričali so objavljali aretacije v municipalnem sodišču in s tem hočejo ustvariti nekaj utis na ljudstvo, da so vsi ti slučajji veliki kriminalni slučajji. Mi bomo pokazali v seriji članov pravo resnico, ki je ta, da za male prestopke proti mestnim postavam in regulacijam kot pri avtomobilskem prometu ali kaj podobnega ne spadajo v področje državnega pravdnika, pač pa v področje mestnega pravdnika, katerega dolžnost je, preganjati in zasledovati take slučajje.

Naprej se za uvideva, da pri avtomobilskem prometu bo vedno več aretacij, ker je avtomobilov vedno več na cestah.

Sledeče številke, ki jih podaja čiški policijski departament pa kažejo, da so se drugi zločini zmanjšali, odkar je v uradu državnega pravdnika Mr. Crowe.

Število tatvin v letu 1920. (pred Crowovo izvolitvijo) je bilo 5490.

Število tatvin od 1. sept. 1923. do 31. avgusta 1924 (pod Crowovo administracijo) pa je bilo zločinov 2708.

Število ropov v letu od 1. sept. 1923. do 31. avg. 1924. (pod Crowovo administracijo) je bilo 1583.

Število tatvin različnih vrst se je dogodilo v letu 1920. (pred Crowovo dobo) 5252.

Število sličnih tatvin v letu od 1. sept. 1923. do 31. avg. 1924. se je dogodilo samo 685.

Število avtomobilskih tatvin v letu 1920. (pred Crowovo izvolitvijo) 6003.

Število avtomobilskih tatvin od 1. sept. 1923. do 31. avg. 1924. pa je bilo samo 3868.

Naš prihodnji članek bo razpravljal z rekordom državnega pravdnika Crowe-a v kriminalnih sodnijskih slučajih.

Državni pravdnik Crowe je bil popolnoma pravičen in nepristranski v zasledovanju Loeb in Leopoldovega slučajja. On je demonstriral za pravico in s tem pokazal, da poseduje zmožnost v drugem proti vsakemu pravnemu zasledovalcu v tej deželi. On je enak vsem ljudem, s katerimi pride v dotiko. On ni napravil še nikdar kakakega razločka glede narodnosti, vere, ali barve in vsake narodnosti, ki sodeluje pri naraščanju tega velikega kozmopolitanskega mesta in okraja Cook je zastopana v njegovem uradu

Ljudstvo okraja Cook bo napravilo, ako obdrži sodnika Crowa do broto samo sebi, ako izvoli ponovno za državnega pravdnika sodnika Crowa neglede h kateri stranki da pripadajo To zato, ker on je mož velikih zmožnosti, vsem enako pravičen in posvečuje svoj čas resnično za blagobit in korist občinstva

Vi ste dolžni samemu sebi in Vaši družini voliti za državnega pravdnika ROBERT E. CROWE in nato pripravite tudi Vaše prijatelje.

(Og. S. 15)

Znamenje časa.

Policija iz Calumet City je našla v cestnem jarku truplo 54 let starega G. D. Seeley-a iz 4814 Mgoon ave. E. Chicago. Poleg trupla so našli tudi revolver s katerim si je končal življenje. Vzrok samomora je brezposelnost, kakor tudi, ker si je lansko leto pri delu ponesrečil, da je izgubil prste desne roke, ni mogel dobiti stalnega dela.

Kralj in norec.

Poljski kralj Avgust Močni (1697—1733) ni prenesel nobenega ugovora. Samo dvorni norec Froehlich mu je smel včasih oporekati. Avgust je mislil, da bo njegovo kraljestvo tako močno in veliko, kakor je bila država Aleksandra Velikega. Čeprav je o svojih načrtih malo govoril, se mu je vendar zelo dobro zdelo, kadar ga je imenoval Froehlich "Aleksandra". Nekoč je pa norec to ime le preveč porgljivo izrekel, in razsrjeni kralj je vrigel vanj težko umetnino. Ubil bi ga bil, da se ni norec o pravem času umaknil. "Gospod," je rekel Froehlich očitajoče, "ali tudi norec ne smejo več resnice govoriti?" Tedaj se je močni Avgust sramoval svoje jeze, postal je prijazen in vprašal norca: "Govori, norec, govori odkrito! Ti ne vrjameš v mojo veliko državo?" — "Vrjamem, gospod! Saj sem norec."

Poklon.

Komponist Franc Lachner (1803—1890) je bil na vsak odgovor hitro pripravljen, obenem pa nič manj robot. Njegov naslednik na operi v Muenchenu je bil znani veliki pianist in dirigent Hans pl. Buelow. Nekoč je Buelow dirigiral neko Beethovenovo simfonijo in so mu zelo plos-

kali. V prvi vrsti je sedel Lachner, in Buelow mu je precej z izzivajočim nasmehom rekel: "Kaj ne, gospod Lachner, orkester je čudovito lepo igral?" Lachner ga je debelo pogledal in je odvrnil: "No ja, orkestra, ki sem ga trideset let dirigiral, pač v teh dveh mesecih, kar ste tukaj, niste mogli skvariti."

Prihranjen denar ima več spoštovanja, kakor podedovani.

GRDINA IN SINOV PRVI SLOV. POGREBNI ZAVOD

1053 E. 62nd St.
CLEVELAND, O.
Randolph 1881

Dividendni ček

KUPITE "L" DELNICE	VSAK MESEC	7.80% NA PRIHRANKE
--------------------------	---------------	--------------------------

DVANAJST ekstra čekov vsako leto! Do teh pridete, ako investirate v pred prednostne delnice od Chicago Rapid Transit Company. Družba je pod vodstvom Mr. Samuel Insulla in njegovih tovarišev, ki obenem načeljujejo znano Commonwealth Edison podjetje in znano The Peoples Gas Light and Coke Company.

Investirajte v "L" delnice sedaj. Lastujte gotovi del tega naraščajočega podjetja, kateri ima v svojem obratu nad 1800 železniških "L" voz in prepelje nad 600.000 potnikov dnevno. Vsaka delnica je \$100. v gotovini ali na obroke \$10. na kup in \$10. mesečno na delnico. Mesečne dividende se izplačuje po ceni \$7.80 letno na vsako delnico.

Za podrobnosti govorite z vsakim "L" zaposlencem, ali pa pošljite ta kupon za natančne podrobnosti in Vam bomo tudi poslali brezplačno kopijo uličnega vodnika za v Chicago, ki ga izdaja Chicago Rapid Transit Company.

UTILITY SECURITIES CO. CHICAGO, ILL.

72 — W. Adams St. 4568 Broadway
Louisville 409 — East 35th Street Milwaukee

Vzemite iztis vodnika po mestu

JOHN J. MORAN,
Room 843—72 West Adams Street, Chicago.

Prosim pošljite mi brez vsakih obveznosti popolne podatke v svrhu informacije glede pristopa kot delničar h Chicago Rapid Transit Comp., katera nudi po 7.8%. Obenem prosim za en iztis vodnika po Chicagi.

Ime.....
Naslov.....

RAZPIISANE NAGRADE

povodom

Velike jubilejne kampanje K. S. K. J.

KAMPANJA OTVORJENA 1. OKT. 1924.

ZAKLJUČEK ISTE 31. MARCA 1925.

STARE veljavne nagrade za POSAMEZNE ČLANE(ICE):

- Za vsakega novega člana (ico) odrastlega (aktivnega) oddelka prejme član(ica), ki prosilca predlaga \$1.00.
- Za vsakega novega člana(ico) mladinskega oddelka prejme član(ica), ki ga predlaga 50c.
- Stare veljavne nagrade za KRAJEVNA DRUŠTVA za OBA oddelka, aktivni in mladinski:
 - nagrada \$25.00 za ono društvo, ki bo od 1. jul. do 31. dec. t. l. pridobilo največ članov ali članic.
 - nagrada \$15.00.
 - nagrada \$10.00.
- NOVE nagrade za KRAJEVNA DRUŠTVA, veljavne za pridobivanje članstva za aktivni in mladinski oddelke:
- PRVA skupina društev, broječa do 100 članov:
 - nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00.
- DRUGA skupina društev, broječa od 100—200 članov I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00.
- TRETJA skupina društev, broječa nad 200 članov: I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00.

KATOLIŠKI SLOVENCİ IN SLOVENKE! PRISTOPAJTE K NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI SLOV. KATOL. PODPORNİ ORGANIZACIJI: K. S. K. JEDNOTI!

NAZNANİLO

C. občinstvu, kakor tudi rojakom, ki potujejo skoz Chicago naznanjam, da sem odprla

Prvi slovenski hotel "SLAVIJA"

NA 1921 BLUE ISLAND AVENUE,
CHICAGO, ILL.,

kjer je občinstvu na razpolago 35 moderno opremljenih sob po zmernih cenah.

Posebne akomodacije za potnike in njih družine.

AGNES SPOLAR, lastnica.
Tel. CANAL 2241.

(S. 11—2)

Phone: CANAL 6516.

SLOVENCİ!

Kadar ste se namenili dati slikati. Bodisi o priliki ženitve, ali v kakem drugem slučaju, ne pozabite, da je v Chicagi slovenski fotografist, ki izdeluje prav tako fine slike, če še ne boljši, kakor kdo drugi. Ta fotografist je:

M. Arbanas

SLOVENSKI FOTOGRAFIST

1147 — W. 18th St., Cor. May St.

CHICAGO.

PEGAM IN LAMBERGAR

POVEST.

Spisal Dr. Fr. Detela.

Neizrečeno je užalilo to njen dekliski ponos. Da bi ona marala zanj, ko on ne vpraša po njej, Bog ne daj! Obrnila je pogovor na drugo stran.

"A Vitovec je vendar zmagal cesarja," je dejala zmagoslavno. Stric je menil, da še ni konec vojne; a nje to ni strašilo, ker je bila prepričana, da bo zmagala kneginja, ki zapoveduje takim junakom. Njej je nad vse ugajalo burno življenje, ki se je bilo pričelo v Gornjem gradu. Utrdbe so se popravljale, živež dovažal, vojaki se vežbali po dvoriščih in pred samostanom. Vse je govorilo o junaštvih Oštrovrharjevih in zvitihi naklepih Vitovčevih in nepotrpežljivo čakalo vsako sredo sla, ki je prihajal iz Celja s polno torbo dobrih novic. Kako rada bi bila Tajda v Celju, kjer se toliko zgodi vsak dan!

Starost pa ne ve ceniti prijetne razburjenosti, ki jo povzroča nagel tek dogodkov, želi si miru, in da bi enolično lezli dnevi, kolikor ji je še prisojenih. Benediktu niso polnile srca vesele misli; bal se je bodočnosti, ne toliko zaradi sebe, kolikor zaradi nečakinje.

Cesar pa se je jezil v Ljubljani na gornjegrajske menihe in čakal, da se mu pokore. Važen posel ga je zadrževal ondi; Ustanavljal je škofijo ljubljansko in pridno pisaril v Rim kardinalu Eneju Silviju in papežu, in v Dunajsko Novo mesto opatu cistercijskemu, ki naj bi odstopil bodoči škofiji faro sv. Petra v Ljubljani in v zameno dobil faro mengiško. Prešel je teden, iz Gornjega grada še ni bilo ne poslanca, ne poročila; čakal je cesar še en teden, potem pa mu je pošla potrpežljivost. Zbral je okrog sebe veljake kranjske dežele in jim razložil, da je ustanovitev škofovske stolice zagotovljena.

"In če velja kaj moja beseda pri svetem očetu," je dejal, "bode prvi škof ljubljanski moj zvesti Žiga Lambergar. Da se bode mogla pa vzdržati stolica, ji odkažemo dve graščini iz celjske dedine, Goričane in Gornji grad." Opomnil je nekdo, da sta oba grada še v celjskih rokah, a cesar se je nasmehnil in menil, da se je treba ravnati po Norimberžanih, ki ne obesijo nikogar, dokler ga nimajo. "A Goričane," je dejal, "vzamemo gredeč, ko pojdemo nad Radovljico. Gornji grad bode pa osvojil v mojem imenu gospod Krištof Lambergar, in varuh bodi ondi moj rešitelj Gregor. Menihi naj si pa poiščejo po drugih samostanih zavetja."

Prve dni meseca junija je ostavil cesar z velikim delom kranjske vojske Ljubljano in se napotil proti Kranju. Grad Goričane, čigar zarastle razvaline se vidijo še dandanes nad novim škofovim gradom, so vzeli vojaki z naskokom. Nekaj dni se je mudil cesar v Kranju in potrdil meščanom stare pravice, katere so pa ti dvesto let pozneje tako uspešno skrivali pred zvedavim Valvazorjem, da še dandanes ne vemo kaj prida o njih.

Sredi meseca junija je stala cesarska vojska pred Radovljico, ki jo je branila precej močna celjska posadka. A ni se mogla ustavljati dolgo. Mesto je padlo; cesarski so jo utrdili iznova, preskrbeli z živežem in vojaki pod poveljstvom Gašparja Lambergarja in spremili cesarja do

koroške meje, kjer ga je pričakovala vojska koroških stanov, da mu pomaga in pridobi celjsko last po Koroškem.

X.

Pa kakor govoril,
Tako je res storil:
Prišel je na pir.
S. Jenko.

Bil je lep poletni večer, ko je jezdil Gregor na strani Krištofa Lambergarja v družbi mnogih drugih vitezov proti domu. Sreča mu je sijala z obraza. In kaj bi ne, ko mu je šlo vse tako pogodu! Ko se je poslavljaj od Žige Lambergarja, ga je bil poprosil, da naj dovoli patru Benediktu, da ostane do smrti v Gornjem gradu, in preprosil ga je bil. Kako prijetno družbo bode imel Gregor in kako veselo življenje kot poveljnik! Krištof ga je popraševal, kako bi se dal najlažje napasti samostan, a Gregor je komaj odgovarjal, utopljen v sladke misli. Tovariši pa so bili glasni in dobre volje, da se je vojna tako hitro končala, in da gre cesarju vse tako lepo izpod rok. V Radovljici so hoteli prenočiti pri Lambergarjevem sorodniku.

"Kako smo se pa zasukali?" je dejal mlad jezdec in postal s konjem. "Dozdaj je bil tukaj zahod, zdaj se pa žari nebo na tej strani."

Tovariši so obstali in gledali in gledali in menili, da to ni večerna zarja, ampak ogenj, požar, in ugibali, kje da bi gorelo. Pognali so konje. Zar je rasel na vse strani, in ko so jezdili skoz prvo vas, so slišali kričanje ljudi, da gori Radovljica. Zunaj vasi pa jim pribežijo naproti v največjem neredu tolpa konjikov. Ne vedo, kaj to pomeni, izdero vitezi meče in jih ustavijo. Takoj spozna med njimi Krištof svojega sorodnika, Gašparja, brez šlema, vsega okrvajenega.

"Riše se!" jim je klical. "Vitovec dere za nami." In pokazala se je v bližini tropa oklopnikov z naperjenimi kopji. Marsikateri junak je prebledel, ko je slišal to novico; konje pa so obrnili vsi in odjezdili naglo proti Jesenicam. In res, komaj je bil odšel cesar iz dežele proti Beljaku, je pridrl za njim zkozi Črni graben Vitovec, ki je bil dobil vojakov z Ogrskega in Hrvatskega. Upal je, da dobo cesarja še pred Radovljico; a mesto je bilo že v cesarskih rokah. Razkačen je ukazal takoj naskok, in ni mu odpovedala sreča. Mesto je bilo zopet njegovo, cesarska posadka deloma ujeta, deloma pobita ali razkropljena. Ko je zopet utrdil mesto, je drl za cesarjem na Koroško brat celjske gradove.

Tako se je vnel ljut boj za bogato dedino, in tri dežele, Štajerska, Koroška in Kranjska, so čutile vse nadloge brezobzirnega bojevanja. V cesarskem imenu so napadali Štajerci, Korošci in Kranjci celjsko last. Vitovec jo je branil v imenu celjske kneginje, pravzaprav pa zase. V vednih bojih so previhrale njegove čete vso Kranjsko, predirjale vso Koroško in podile nasprotnike iz celjskih pokrajin.

Clevelandčanje!

Ali veste kaj je Vaša dolžnost? — Well, Vaša dolžnost je ta, da naročite ali kupite vašo obleko, kakor tudi druge oblačilne potrebščine pri svojem rojaku:

Johnu Gornik

SLOVENSKA TRGOVINA Z OBLEKAMI IN KROJAČNICA.

217 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.

And. Glavach

EDINI SLOVENSKI AUTO LIVERY

Čenjenim rojakom v Chicagi in okolici naznanjam, da sem kupil dobroznano NARODNO DVORANO na Racine in 18. ulici. Prenovil sem vse dvorane za seje, kakor tudi veliko plesno dvorano. Zatorej se priporočam čenjenim družtvam, kakor tudi čenjenemu občinstvu za obilen poset. Postrežba točna in solidna!

Pokličite me na telefon. Prišel bom na Vaš dom in vse potrebno uredil. Zapomnite si moje telefon številko: CANAL: 5889

1844 — W. 22nd Place CHICAGO.

POZOR!

Čenjenim družtvam v Chicagi in okolici naznanjam, da sem kupil dobroznano NARODNO DVORANO na Racine in 18. ulici. Prenovil sem vse dvorane za seje, kakor tudi veliko plesno dvorano. Zatorej se priporočam čenjenim družtvam, kakor tudi čenjenemu občinstvu za obilen poset. Postrežba točna in solidna!

Frank Mubi

(LASTNIK)

1800—1802 — So. Racine avenue. CHICAGO ILL.

Phone: CANAL 2675

(S— 11. —2.)

Kovall & Sons

ELY, MINN.

Trgovina z vsakovrstnim mešanim blagom.

V naši trgovini dobite vsakovrstno blago, ki se da dobiti v DRY-GOODS-STORE trgovini. — V zalogi imamo vedno najboljše vrste grocerijo in meso. — Rojakom se najtolepleje priporočam v naklonjenost!

IZ JUGOSLAVIJE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
nem polju 80 kg težko medvedko.

Težka nesreča na cesti.

Dne 18. septembra je povozil tovorni avto, last tovarne za konzerve na Vrhniki, kolesarja orožniškega narednika Antona Čujeca. Po izpovedi priča je krivda na strani kolesarja. Zadobil je nevaren pretres možganov, kakor tudi notranje poškodbe, katerim bo najbrže podlegel.

Usoda pijanca.

Kočijaž Luka Zdravkovič znan nasilen prijanec v Beogradu, se je zopet enkrat pošteno napil. Ko je prišel domov je pričel pretepati družino, nakar pride orožnik. Pijanec pa hoteč orožniku iztrgati puško se ista sproži in zadene pijanca v trebuh, da se je mrtev zgrudil na tla.

Izvoz sladkorja.

Ker ceni poljedelsko ministrstvo našo produkcijo sladkorja v tekoči kampanji na 120,000 ton, kar je pač nekoliko previsoko, bo preostalo par tisoč vagonov za izvoz. Zato so se začela pogajanja s sosednimi državami glede izvoza, tako z Grčijo, kamor bi izvozili 20,000 ton, Albanija bi vzela 5000 ton in Bolgarija tudi 5000 ton. K temu se pa pripomni, da Bolgarija ni več importna država za sladkor, ker ga sama za sebe dovolj producira.

Millerand zopet kandidira.

Pariz. — Bivši predsednik francoske republike Millerand je zopet stopil v politično arena, na čelu svoje stare stranke nacionalnega bloka, katera je preorganizirana pod imenom "Liga združenja." Stranka ima neki dnevnik kot svoje glasilo.

Ko so vprašali Milleranda ako je kaj resnice na temu, je dejal: Jaz ne rečem da je in da ni."

Phone: Canal 0537—5889

Chapel 2046 West 23. St.

MRS NICHOLAS GOETTERT

Pogrebni zavod

Se priporoča Slovencem in Hrvatom

2046 W. 23. Street,
CHICAGO, ILL.

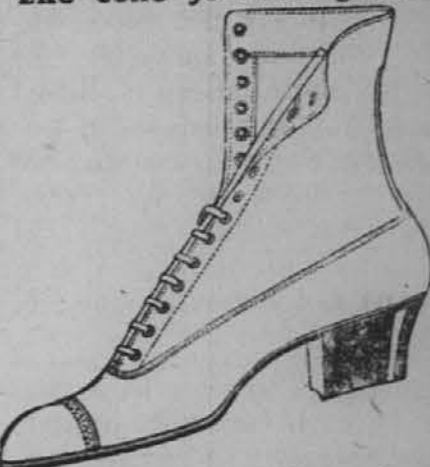
(S.)

"Dragocen rubin v zlatem okovu je ubrana glasba — Smaragd v zlatem prstanu je pevski zbor."

Boljši je osel, ki me nese, kakor konj, ki me vrže.

Pozor Evelethčani!

V naši trgovini si lahko kupite karkoli potrebujete za obuti za celo družino. Imamo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev, za moške, dečke, deklice in otroke. Naše blago je prvovrstno. Dobra in točna postrežba ter nizke cene je naše geslo!

Kadarkoli kaj kupujete nikdar ne pozabite na geslo: Svoji k svojim! Vsem se priporočam v naklonjenost!

E. RESMAN
SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI.
420 Pierce Street
EVELETH, MINN.

VELIKI ANGLEŠKI WEBSTERJEV BESEDNJAK — WEBSTER'S STANDARD DICTIONARY

760 strani, 840 posameznih slik in 19 celih ilustrovanj strani. Knjiga je sestavljena za vse ljudske šole, uporabna za dom, pisarne in splošno rabo. Vsebuje stotine novih besedi, razlag, izgovorjav itd., 12 posebnih enciklopedičnih predmetov z razlagi itd. Najnovejša popravljena in povečana izdaja z zarezanim indeksom. Priporočamo jo zlasti šolam, uradom in posameznikom. Cena \$1.10

SLOVEČI UMETNISKI FOTOGRAFIST

Nemecsek

1439 W. 18th Street

IZDELUJE NAJBOLJŠE SLIKE!

SVOJ POKLIC VRŠI ŽE 30-LETNO IZKUŠNJO!

VABILO NA

PLESNO VESELICO

ki jo priredi

DRUŠTVO SV. IVANA KRST.

št. 13, D. S. D.,

V nedeljo, 19toga oktobra 1924

V ŠOLSKOJ DVORANI,
na Lincoln in 22. Street.

Začetek točno ob 2. uri popoldne.

Vstopnice v predprodaji 35c. pri vratih 50c.

TIKETI SE DOBIJO PRI:

Andrew Glavach, 1844 W. 22nd Pl. in

Frank Horvath, 1832 W. 22nd St.

IGRALA BO NAŠA PREKMURSKA GODBA.

Za lačne in žejne goste, kakor tudi za plesa željne bo dobro preskrbljeno, tako da bo vsakomur žal, kedor ne bo prišel.

Ne pozabite torej dne 19-toga oktobra, ter Vas uljudno vabi

ODBOR.

Razsvetlite Vašo klet!

Tekom jesenskih dni je klet jako popularen prostor v hiši. Tja se spravljajo razne stvari za zimo. In kako je pusto, ako v kleti ni svetlobe. — In zakaj bi delali v temi? Pokličite nas, da vam razsvetljimo vaše temne kote in jih naredimo za vas prijazne in koristne.

Pokličite nas, ali pa k nam pridite, da se pogovorimo!

FIDELITY ELECTRIC CO.

FRANK SCHONTA, lastnik.

2049 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Pošiljamo blago tudi izven Chicage. Pišite po naš cenik. (9—27. 10—1.)